

ΤΙ ΚΡΥΒΟΥΝ ΟΙ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΗΝ ΣΥΡΙΑ;

Ολόκληρος ο πλανήτης στρέφει το βλέμμα του με ανησυχία για μία ακόμη φορά στην ασταθή περιοχή της Μ. Ανατολής. Μία νέα φάση διαμορφώνεται αφού σημαντικό μέρος των Δυτικών δυνάμεων περνά από την έμμεση στην άμεση εμπλοκή του στον συριακό εμφύλιο πόλεμο. Ένα πόλεμο που ολοένα και περισσότερο φανερώνει τις γενεσιουργές αιτίες του, που είναι η ευρύτερη σύγκρουση διεθνών συμφερόντων και κυρίως ο ανταγωνισμός των ΗΠΑ με το Ιράν. Στην σύγκρουση αυτή οι ΗΠΑ πλαισιώνονται από το Ισραήλ, το οποίο θεωρεί το Ιράν ως υπαρξιακή απειλή, την Γαλλία λόγω εθνικού ιστορικού διαχρονικού ενδιαφέροντος, την φιλόδοξη νεοοθωμανική Τουρκία, καθώς και σουνιτικά αραβικά κράτη που διαπιστώνουν με ανησυχία την διαρκώς διευρυνόμενη ιρανική επιρροή στην περιοχή (π.χ. στην Συρία, τον Λίβανο και το Ιράκ). Η Ρωσία και η Κίνα για διαφορετικούς λόγους στηρίζουν το Ιράν και το καθεστώς Άσαντ. Η ενεργός συμμετοχή της Γαλλίας, η υπαναχώρηση της Αγγλίας και η διαφοροποίηση ή σιωπή των υπολοίπων ευρωπαϊκών κρατών εμφανίζει κατά τραγικό τρόπο, την στρατηγική ένδεια της Ε.Ε., καθώς και την τεράστια απόσταση που την χωρίζει από την ολοκλήρωσή της. Θέμα αναμίξεως του ΝΑΤΟ θα τεθεί εφ' όσον κράτος μέλος του (π.χ. η Τουρκία), δεχθεί επίθεση.

Η αναβληθείσα αλλά αναμενομένη περιορισμένης διάρκειας και εκτάσεως επίθεση των Η.Π.Α. κατά του συριακού καθεστώτος Άσαντ δεν καθησυχάζει την διεθνή κοινότητα, δεδομένου ότι οι εκάστοτε πολεμικές επιχειρήσεις έχουν την δική τους λογική, ποτέ δεν αποτελούν ακριβή αντίγραφα παλαιότερων αναμετρήσεων και δεν ελέγχονται πάντοτε πολιτικά, ιδίως όταν υπάρχει πληθώρα δρώντων, όπως στην περίπτωση της Συρίας, των οποίων τα συμφέροντα, συμπεριφορές και συσχετισμοί ισχύος συνθέτουν ένα απρόβλεπτο ευρύτερο περιβάλλον, στο οποίο εύκολα η στρατιωτική αναμέτρηση είναι δυνατόν να διαχυθεί.

Τα αποδεικτικά στοιχεία της κυβερνήσεως των Η.Π.Α., περί της χρήσεως χημικών όπλων από το καθεστώς Άσαντ δεν έχουν μέχρι στιγμής κοινοποιηθεί είτε δημοσίως είτε στον Ο.Η.Ε. (είναι νωπές οι μνήμες των «αδειάσειστων» στοιχείων, προ της εισβολής στο Ιράκ). Μετά την υπαναχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου, την έλλειψη μεγάλου αριθμού «προθύμων» συμμάχων και την περιορισμένη υποστήριξη της αμερικανικής κοινής γνώμης, ο Πρόεδρος των Η.Π.Α. Μπαράκ Ομπάμα, αναζητώντας επαρκή νομιμοποίηση του εγχειρήματός του, θα θέσει το θέμα της περιορισμένης στρατιωτικής απαντήσεως κατά της Συρίας, προς ψήφιση στο Κογκρέσσο (μετά τις 9 Σεπτεμβρίου 2013). Η καθυστέρηση αυτή κρίνεται ότι δημιουργεί προϋποθέσεις για βελτίωση του διπλωματικού κλίματος κατά την συνάντηση των G-20 στην Ρωσία (5 και 6 Σεπτεμβρίου 2013) και παρέχει χρόνο στην Αγγλία για να αναθεωρήσει την στάση της, στον ΟΗΕ για να εκδώσει το πόρισμά του ως προς τον υπαίτιο της χρήσεως των χημικών όπλων, στο Ιράν για να συνδράμει σε πολιτική επίλυση του ζητήματος καθώς και σε άλλα κράτη προκειμένου να συμμετάσχουν στην συμμαχία των «προθύμων».

Το 2012 ο Πρόεδρος των Η.Π.Α. αυτοδεσμεύθηκε θέτοντας ως «κόκκινη γραμμή» την χρήση χημικών όπλων και τώρα που αυτά χρησιμοποιήθηκαν απειλείται η αξιοπιστία των Η.Π.Α., έναντι φίλων και εχθρών, εάν δεν υπάρξει αμερικανική στρατιωτική «τιμωρία». Εν τούτοις εάν οι ΗΠΑ κατέχουν επαρκείς ενδείξεις ότι οι αναμενόμενες αντιδράσεις (από Ιράν, Ρωσία, Κίνα, Χεσμπολάχ, Χαμάς, σιιτικοί πληθυσμοί κ.λ.π.) θα αποσταθεροποιήσουν επικίνδυνα την περιοχή και θα θέσουν σε κίνδυνο τα συμφέροντα των Η.Π.Α. και του Ισραήλ, μία αρνητική ψήφος του Κονγκρέσσου ενδεχομένως να βγάλει τον Ομπάμα από την δύσκολη θέση (με πρόσχημα τον σεβασμό της λαϊκής θελήσεως και παρά το δικαίωμά του να δράσει αυτοβούλως).

Το πλέον πιθανό σενάριο είναι το Κονγκρέσσο να συναινέσει, στην περιορισμένη στρατιωτική αμερικανική δράση κατά της Συρίας (χειρουργικού τύπου πυραυλική προσβολή κατά ζωτικών στόχων, όπως συστήματα αεραμύνης, διοικήσεως και ελέγχου, επικοινωνιών, πυραύλων, αεροσκαφών, κυβερνητικών κτιρίων κ.λ.π., συγκεκριμένης διάρκειας και δίχως χερσαίες επιχειρήσεις). Στην περίπτωση αυτή, πέραν του τιμωρητικού συμβολισμού, η επίθεση εκτιμάται ότι αποσκοπεί στην αποδυνάμωση του καθεστώτος Άσαντ, με παράλληλη ενίσχυση των αντικαθεστωτικών ανταρτών, προκειμένου η σχετική ισοδυναμία των δύο πλευρών να τις ωθήσει στην εξεύρεση αμοιβαίως αποδεκτής διπλωματικής λύσεως. Υπό το πρίσμα αυτό είναι δυνατόν να ερμηνευθεί και η ρωσική δηλωθείσα πρόθεση όπως μη εμπλακεί ευθέως στρατιωτικά κατά την περιορισμένη επίθεση των «προθύμων» κατά του Άσαντ. Παρά τις εν λόγω προθέσεις, κρίνεται ότι το εγχείρημα αυτό όχι μόνο δεν θα επιφέρει οριστικές μεταβολές στην περιοχή αλλά θα επιδεινώσει την κατάσταση για τους εξής λόγους:

- Η επίθεση δεν θα ανατρέψει το καθεστώς Άσαντ (ιδίως τώρα που έχει χαθεί οριστικά το στοιχείο του στρατιωτικού αιφνιδιασμού), το οποίο θα σκληρύνει την στάση του και θα εξακολουθήσει να στηρίζεται από Ιράν, Ρωσία και Κίνα. Εάν η περιορισμένη επίθεση δεν επιτύχει τους σκοπούς της, οι ΗΠΑ θα εμφανισθούν αδύναμες και θα τεθεί άμεσα το θέμα της σκοπιμότητας του όλου εγχειρήματος.
- Μετά από εκτεταμένες καταστροφές ζωτικών εγκαταστάσεων της Συρίας και σειρά παραπλεύρων απωλειών, θα μειωθούν οι πιθανότητες διπλωματικής επίλυσεως των θεμάτων τόσο της Συρίας, όσο και του πυρηνικού προγράμματος του Ιράν.
- Επιδείνωση των ήδη τεταμένων σχέσεων Η.Π.Α. – Ρωσίας (ευρύτερα ζωτικά στρατηγικά, οικονομικά και ενεργειακά ρωσικά συμφέροντα στην περιοχή).
- Αγνώστου εύρους αντιδράσεις της Συρίας, του Ιράν (δεν αναμένεται ευθεία και ευρεία ανταποδοτική αντίδραση του Ιράν, προκειμένου να διασφαλισθεί το πυρηνικό του πρόγραμμα, η οικονομία του, καθώς και η στρατιωτική του δυνατότητα αυτοάμυνας), της Χεσμπολάχ (το εύρος της αντιδράσεως συνδέεται με το αντίστοιχο του Ιράν), Χαμάς, αλλά εμμέσως και Ρωσίας – Κίνας (π.χ. κυβερνοπόλεμος, έγκαιρη ενημέρωση Σύρων για επερχόμενες

πυραυλικές προσβολές, προμήθεια Συρίας με πολεμικό υλικό κ.λ.π.), κατά των Η.Π.Α., του Ισραήλ, της Τουρκίας και της Ιορδανίας.

- Ενδεχόμενη αυτόνομη και μη συμβατή με τα αμερικανικά συμφέροντα αντίδραση του Ισραήλ, σε περίπτωση πυραυλικής ή αεροπορικής ή τρομοκρατικής προσβολής του.
- Διόγκωση και διάχυση στην ευρύτερη περιοχή του τεραστίου προβλήματος των Σύρων προσφύγων.
- Επιδείνωση αμοιβαίων σχέσεων της ήδη διασπασμένης αντιπολιτεύσεως, μέρος της οποίας εναντιώνεται σε κάθε Δυτική επέμβαση η οποία κατά την άποψή τους ενισχύει το Ισραήλ.
- Επιπλέον, ενδέχεται να ενδυναμωθούν ιδιαίτερα τα πλέον δυναμικά στοιχεία της αντιπολιτεύσεως, τα οποία ανήκουν στο ριζοσπαστικό Ισλάμ (Σαλαφιστές, σύμμαχοι της Αλ Κάϊντα, στηριζόμενοι από την Σ. Αραβία).

Εάν η πρόθεση περιορισμένης αμερικανικής στρατιωτικής τιμωρητικής δράσεως αποτελεί πρόσχημα για την δυναμική επιβολή τελικής λύσεως στην περιοχή (ας μην ξεχνούμε ότι και στην Λιβύη η αρχικώς διατυπωθείσα πρόθεση ήταν η διασφάλιση ζώνης απαγορεύσεως πτήσεων), τότε το όλο ζήτημα περιπλέκεται περισσότερο, καθ' όσον ενδέχεται η τρέχουσα εμφύλια διαμάχη να μετατραπεί σε θερμή σύγκρουση στην ευρύτερη περιοχή. Στην περίπτωση αυτή οι στρατιωτικές ενέργειες θα έχουν μεγαλύτερη διάρκεια, διαφορετικά ποιοτικά χαρακτηριστικά (π.χ. πέραν της πυραυλικής επιθέσεως και βομβαρδισμός από αεροσκάφη των Η.Π.Α. και συμμάχων, προσβολή συριακών στρατευμάτων, πλέον ενεργός στρατιωτικός ρόλος της Τουρκίας, πιθανή εμπλοκή του ΝΑΤΟ, καθώς και αριθμού αραβικών χωρών, του Ισραήλ κ.λ.π.) και θα αποσκοπούν στην εκ των πραγμάτων επιβολή της επόμενης ημέρας στην περιοχή (π.χ. διαμελισμός της Συρίας σε κατάλληλα μικρότερα κρατίδια, κατά τρόπο διασφαλίζοντα την τοπική σταθερότητα, καθώς και την εξυπηρέτηση των δυτικών αλλά και κατά το δυνατόν των ρωσικών συμφερόντων). Εν τούτοις, η άνευ όρων πτώση του καθεστώτος Άσαντ, αποτελεί στρατηγικό ακρωτηριασμό του Ιράν και απομόνωσή του από ζωτικά του περιφερειακά συμφέροντα (Χεσμπολάχ, σιιτικοί πληθυσμοί περιοχής, Παλαιστίνιοι, πρόσβαση στην Μεσόγειο, εγγύτητα προσβολής του Ισραήλ, ενεργειακοί και οικονομικοί λόγοι κ.λπ.), γεγονός το οποίο πιθανότατα θα προκαλέσει την ευρεία αντίδραση και εμπλοκή του (άμεση ή έμμεση μέσω Χεσμπολάχ και Συρίας κατά του Ισραήλ, καθώς και κατά στόχων αμερικανικών συμφερόντων), η οποία με την σειρά της αναμένεται ότι θα προκαλέσει φαινόμενο ντόμινο με απρόβλεπτες συνέπειες. Η συγκέντρωση ρωσικών πολεμικών πλοίων και υποβρυχίων στην Α. Μεσόγειο επιβαρύνει την ένταση και αυξάνει την ανησυχία, ενώ σε περίπτωση στρατιωτικής εμπλοκής του Ισραήλ, εκφράζεται και ο προβληματισμός του κατά πόσο και έως πότε τα σουνιτικά αραβικά κράτη θα εξακολουθούν να στηρίζουν την συμμαχία των «προθύμων»;

Σε κάθε περίπτωση η επόμενη ημέρα στην περιοχή και ιδιαίτερα στην περίπτωση μη συμμετοχής του Μπααθικού κόμματος του Άσαντ στην εξουσία, κρίνεται ότι θα είναι ιδιαίτερα ασταθής (συνέχιση εμφυλίου, τρομοκρατικές ενέργειες και διάχυση αυτών

σε γειτονικά κράτη, εμπλοκή Ισραήλ κ.λπ.), δεδομένων των πολλών αντιμαχομένων εθνοτήτων και θρησκευτικών δογμάτων, της ενδεχομένης προσβάσεως ακραίων ισλαμιστών τρομοκρατών σε όπλα προηγμένης τεχνολογίας ή μαζικής καταστροφής, του εκκρεμούς ιρανικού, κουρδικού και παλαιστινιακού ζητήματος και όλα αυτά σε συνδυασμό με τα συμφέροντα των κρατών της περιοχής, καθώς και των Μεγάλων Δυνάμεων.

Η πλέον πιθανή περιοχή αμέσου επεκτάσεως της στρατιωτικής εμπλοκής είναι ο Λίβανος, ο οποίος αντιμετωπίζει ανάλογο εθνοτικό, θρησκευτικό και κοινωνικό κατακερματισμό. Επισημαίνεται ότι οι δυνάμεις της Χεσμπολάχ υπερβαίνουν τους 100.000 μαχητές και το οπλοστάσιό της συμπεριλαμβάνει πυραύλους εδάφους – εδάφους, εδάφους – επιφανείας και εδάφους – αέρος καθώς και σημαντικό αριθμό ρουκετών και αντιαρματικών όπλων. Η οργάνωση αντιμετωπίζει εχθρική συμπεριφορά τόσο από πολιτικές δυνάμεις εντός του Λιβάνου, όσο και από αραβικά σουνιτικά κράτη αλλά σε περίπτωση πλήρους πολεμικής εμπλοκής της, θα βασισθεί στην υποστήριξη του Ιράν, της Συρίας και πιθανόν της Ρωσίας.

Η Τουρκία εμμένει και προτρέπει σε πλήρη Δυτική στρατιωτική εμπλοκή (με συμμετοχή της Τουρκίας), μέχρι της τελικής ήττας και πτώσεως του καθεστώτος Άσαντ, επιδιώκοντας να έχει λόγο κατά την επομένη ημέρα, προκειμένου να αποφύγει ανεπιθύμητες εξελίξεις στα σύνορά της. Σε περίπτωση περιορισμένης Δυτικής επιθέσεως, εκτιμάται ότι η Τουρκία θα διαδραματίσει δευτερεύοντα υποστηρικτικό στρατιωτικό ρόλο, ενώ τυχόν παρατεταμένες στρατιωτικές επιχειρήσεις θα την εμπλέξουν άμεσα. Με την μέχρι στιγμής περιφερειακή πολιτική της, όχι μόνο δεν έχει εκπληρώσει διακηρυχθέντες σκοπούς της (π.χ. μηδενικά προβλήματα με τους γείτονες) αλλά έχει πλέον καταστεί μέρος του όλου προβλήματος διατρέχοντας τον κίνδυνο η διαμορφούμενη τελική κατάσταση να αποκλίνει από τα Εθνικά της Συμφέροντα. Σημεία που εγείρουν ερωτηματικά, ως προς την τουρκική πολιτική, είναι τα ακόλουθα:

- Η Τουρκία έχει συμβάλει σημαντικά στην κλιμάκωση του εμφυλίου πολέμου στην Συρία. Τα σύνορα της Τουρκίας αποτελούν ελεύθερα ζώνη διελεύσεως στρατιωτικού εξοπλισμού, καθώς και πάσης φύσεως αντιστασιακών ομάδων κατά του καθεστώτος Άσαντ, μεταξύ των οποίων και ακραίων ισλαμιστών που συνδέονται με την διεθνή τρομοκρατία.
- Η Τουρκία προανήγγειλε κατηγορηματικά την απαίτηση πτώσεως του καθεστώτος Άσαντ, δίχως να έχει τα κατάλληλα εργαλεία και μέσα για να επιφέρει μόνη της το αποτέλεσμα αυτό. Η πολιτική αυτή σε συνδυασμό με την αμέριστη στήριξη των σουνιτών και την βιασύνη της να συμμετάσχει στην συμμαχία των «προθύμων» (άνευ σχετικών πορισμάτων και εγκρίσεως του ΟΗΕ), έχουν καταστήσει την Τουρκία μέρος του προβλήματος και την έχουν εκθέσει διπλωματικά.
- Τυχόν στρατιωτική επιθετική ανάμιξη της Τουρκίας, θα έχει πολιτικό, οικονομικό, στρατιωτικό και κοινωνικό κόστος, καθώς και κόστος ασφαλείας. Επιπλέον, δημιουργείται το διπλωματικό παράδοξο, η Τουρκία να

συντάσσεται στρατιωτικά με την Δύση στην Συρία, όταν ταυτόχρονα την κατηγορεί για υποκρισία στην Αίγυπτο.

- Τίποτε δεν καταδεικνύει, μέχρι στιγμής, ότι η Τουρκία έχει αποτρέψει δυσάρεστες γι αυτήν εκπλήξεις της επομένης ημέρας (π.χ. δημιουργία κουρδικού κράτους στα νότια σύνορά της).

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Η κρίση στην Συρία υπερβαίνει κατά πολύ το επίπεδο μίας τοπικής συγκρούσεως. Το διακύβευμα της εμπλοκής στην Συρία αλλά και της γενικής αστάθειας στην περιοχή είναι ο γεωπολιτικός έλεγχος της Μ. Ανατολής, η οποία αποτελεί κλειδί για τον ευρύτερο έλεγχο της Ευρασίας, καθώς και κατ' εξοχήν πεδίο ασκήσεως επιρροής για φιλόδοξες περιφερειακές δυνάμεις της περιοχής.

Παρά την πιθανότητα τοπικών ανεξέλεγκτων δράσεων και προκλήσεων που ενδεχομένως να κλιμακώσουν την κρίση, εκτιμάται ότι τελικά οι ΗΠΑ και η Ρωσία, ως λογικοί δρώντες, θα ελέγξουν την τελική έκβαση και θα εξασφαλίσουν μία λιγότερο ασταθή επόμενη ημέρα, αμοιβαίως αποδεκτή.

Διαπιστώνεται ότι ο Ο.Η.Ε. αδυνατεί και πάλι να εφαρμόσει τους κανόνες του Διεθνούς Δικαίου, αφού τα επί μέρους Εθνικά Συμφέροντα των κρατών του Συμβουλίου Ασφαλείας (Σ.Α.) αποτελούν την τροχοπέδη λήψεως αποφάσεων. Δράσεις υπό την αιγίδα του ΟΗΕ, λαμβάνουν χώρα επιλεκτικά και μετά από σύγκλιση συμφερόντων ή αδιάφορη ανοχή επί μέρους κρατών του Σ.Α. (επί παραδείγματι η «ευαισθητοποιημένη» Δύση και οι Διεθνείς Οργανισμοί, δεν αντέδρασαν όταν το τότε «ημέτερο» Ιράκ χρησιμοποιούσε χημικά όπλα κατά του Ιράν ή και στο εσωτερικό της χώρας του).

Ο περιπετειώδης τρόπος με τον οποίο ο Πρόεδρος των ΗΠΑ έλαβε την τελική του απόφαση, ως προς την Συρία, υπενθυμίζει για μία ακόμη φορά πόσο κρίσιμη και σύνθετη είναι διαδικασία λήψεως αποφάσεων σε κυβερνητικό επίπεδο καθώς και τις υψηλές απαιτήσεις οργανώσεως, προπαρασκευής και εμπειρίας προς τούτο.

Η μεγάλης διάρκειας χρονική αναβολή της προαναγγελθείσης αμερικανικής πυραυλικής επιθέσεως κρίνεται ότι θα μειώσει δραστικά την αποτελεσματικότητα του στρατιωτικού εγχειρήματος, αφού παρέχει άφθονο χρόνο προετοιμασίας στον αντίπαλο (διασπορά προσωπικού, μετακίνηση και απόκρυψη μέσων, συστημάτων και υλικών, ανάπτυξη παραπλανητικών ομοιωμάτων, δημιουργία ανθρωπίνων ασπίδων με χρήση αντιπάλων κ.λπ.).

Κλειδί και προϋπόθεση για την ομαλή επίλυση του εμφυλίου στην Συρία, αποτελεί μία κοινή συμφωνία μεταξύ των δύο αντιμαχομένων μερών στην Συρία, των κυρίων πατρónων αυτών (Ιράν και Σ. Αραβίας), καθώς και των ΗΠΑ και Ρωσίας. Από τις εν λόγω συνομιλίες θα πρέπει να εξαιρεθούν οι ακραίοι ισλαμιστές της αντιπολιτεύσεως, ενώ οι δυνάμεις που τους στηρίζουν θα πρέπει να τεθούν προ των ευθυνών τους.

Η ανωτέρω συμφωνία θα πρέπει να διασφαλίζει το δικαίωμα ασφαλούς παραμονής κάθε μειονότητας (εθνικής και θρησκευτικής) στα πατρογονικά της εδάφη καθώς και την διατήρηση του πολιτισμού και των πολιτιστικών μνημείων της.

Το μικρό διπλωματικό και στρατιωτικό εκτόπισμα της Ε.Ε., καθώς και η αδυναμία ασκήσεως επιρροής ακόμη και σε περιοχές αμέσου ενδιαφέροντός της, όπως η Μ. Ανατολή (οι εθνικές δράσεις μεμονωμένων ευρωπαϊκών κρατών δεν λογίζονται ως δράση της Ε.Ε.), θα πρέπει να ανησυχούν τα θεσμικά όργανα της Ε.Ε., τουλάχιστον όσο και τα οικονομικά θέματα.

Κατά την τρέχουσα συγκυρία η Ελλάδα θα πρέπει να φανεί συνεπής στην παροχή λογιστικών και υποστηρικτικών διευκολύνσεων προς τους συμμάχους της εφ' όσον της ζητηθεί, δίχως την άμεση στρατιωτική εμπλοκή της. Σε αντάλλαγμα της πολύτιμης (κατά ομολογία των ΗΠΑ) προσφερομένης υπηρεσίας και συνδυάζοντας την στρατηγική της σύγκλιση με το Ισραήλ, η χώρα μας επιβάλλεται όπως ζητήσει σθεναρά (και όχι ψελλίζοντας), την βάση του Διεθνούς Δικαίου Θαλάσσης, ευνοϊκή διευθέτηση των θεμάτων των θαλασσιών ζωνών της Α. Μεσογείου (ειδικότερα η ΑΟΖ με την Αίγυπτο πρέπει να συμφωνηθεί άμεσα για ευνόητους λόγους), την προστασία των ερεισμάτων μας στην ευρύτερη περιοχή των συγκρούσεων (ελληνικός πληθυσμός, πολιτιστικά μνημεία, Πατριαρχείο και χριστιανοί κ.λπ.), οικονομική ή και στρατιωτική βοήθεια για την χώρα μας κ.λ.π.. Εάν για την επόμενη ημέρα προκύπτει ανάγκη αναπληρώσεως τυχόν στρατηγικών απωλειών της Ρωσίας στην Μ. Ανατολή (διευκολύνσεις, ελλιμενισμοί, αγκυροβόλια), η Ελλάς (ίσως και η Κύπρος), σε συνεννόηση με τους συμμάχους της και δίχως να αιφνιδιάζει, θα μπορούσε να προσφερθεί για παροχή περιορισμένου επιπέδου ευκολιών προς την Ρωσία, χρησιμεύοντας ως γέφυρα προσεγγίσεως των δύο Μ. Δυνάμεων, προ των κοινών τους προκλήσεων. Παράλληλα θα πρέπει να διατηρείται εθνική ετοιμότητα παραλαβής ελλήνων της Μ. Ανατολής, καθώς και αποτελεσματικής αποτροπής εισόδου νέου μεταναστευτικού ρεύματος προσφύγων, ακόμη και με κατάλληλη συνδρομή (χερσαία και θαλάσσια) ευρωπαϊκών δυνάμεων.

05 – ΣΕΠ – 2013

Αντιναύαρχος ε.α.
Β. Μαρτζούκος Π.Ν.
Επίτιμος Διοικητής Σ.Ν.Δ.
Πρόεδρος ΕΛ.Ι.Σ.ΜΕ.